

Factsheet

Illegale vuurwapens in België

Hoeveel illegale wapens zijn er in België?

De term 'illegale wapens' op zich zegt niet zoveel over de wapens zelf. Of een wapen legaal of illegaal is wordt vooral bepaald door wie het wapen bezit, handelt of gebruikt. Oorlogswapens zijn bijvoorbeeld voor veel mensen verboden, maar niet per definitie illegaal: leger en politie mogen ze gebruiken, handelaars mogen ze voor hen inkopen en wapenverzamelaars kunnen ze in hun collectie hebben.

Het is onmogelijk te zeggen hoeveel illegale wapens er in omloop zijn. Naast het feit dat wat illegaal is, ook altijd verborgen is, bestaan momenteel te weinig betrouwbare cijfergegevens om een accurate schatting te maken.

Volgende cijfers zijn wel beschikbaar:

- In de periode 2009-2013 stelde de federale politie meer dan 25.000 gevallen van illegaal bezit van vuurwapens vast. Dat zijn gemiddeld 5.700 vaststellingen per jaar. Pas op: dit gaat over vaststellingen van gevallen. Het totale aantal in beslag genomen vuurwapens ligt dus hoger.
- Jaarlijks stelt de politie gemiddeld tussen de 150 en 200 gevallen van illegale handel in vuurwapens vast.
- In de periode 2009-2013 behandelde het gerecht 82.154 zaken over 'wapens'. Tijdens die periode steeg het aantal zaken met 25%.

Wie bezit illegaal vuurwapens?

Het is belangrijk een onderscheid te maken tussen drie groepen die illegaal vuurwapens bezitten:

1. Het misdadmilieu

Criminelen spelen een belangrijke rol op de illegale vuurwapenmarkt in Europa. Druggerelateerde misdaad, gewapende overvallers, straatbendes en motorbendes kennen elk een eigen wapendynamiek. Goede connecties en vertrouwen zijn daarbij cruciaal.

2. Terroristische groeperingen

Terroristische groeperingen kunnen vuurwapens gebruiken voor aanslagen. Zij geraken doorgaans aan hun wapens door contacten met de georganiseerde misdaad, maar kunnen ook werken met eigen bevoorradingskanalen.

3. Particulieren

Ook gewone burgers bezitten illegaal vuurwapens. Zij kochten die meestal niet op de criminele markt, maar hun wapens werden illegaal doordat de wet veranderde en zij zich niet regulariseerden. Particulieren hebben meestal geen criminele intenties met die wapens, maar willen ze bijhouden als bescherming, als deel van een verzameling of om emotionele redenen (bv. bij een geërfd wapen). Vanuit deze groep is echter wel lekkage mogelijk naar het criminele milieu.

Hoe geraakt men aan een illegaal vuurwapen?

Grensoverschrijdende smokkel

Een belangrijke toevoerbron van illegale vuurwapens in Europa is de grensoverschrijdende smokkel. De Europese integratie (Schengenzone) heeft die smokkel vergemakkelijkt: van zodra een vuurwapen de EU binnen is, kan het gemakkelijk circuleren. Belangrijke bronlanden van illegale wapensmokkel bevinden zich in de Balkan. De smokkel zelf gebeurt doorgaans op bestelling en in kleine partijen, met wapens verstopt in auto's of meereizend in de cargoruimtes van lijnbussen.

Diefstal

In België worden relatief veel vuurwapens gestolen: de federale politie stelt jaarlijks ongeveer 1.600 à 2.100 diefstallen vast. Wapens worden vooral gestolen bij particulieren, maar ook soms uit opslagplaatsen van de politie of het leger, vuurwapenproducten, schietstanden en wapenhandelaars.

'Zwartwassen'

'Zwartwassen' betekent dat een papieren werkelijkheid gecreëerd wordt die de verdwijning van legale wapens naar het illegale circuit verbergt. Dat gebeurt bijvoorbeeld door het opzetten van een verzonnen export, het vervalsen van registers bij wapenhandelaars of valse aangiftes van diefstallen.

Illegale productie en conversie van wapens

Sommigen knutselen hun eigen vuurwapens in elkaar op basis van vuurwapenonderdelen. Belangrijk zijn ook de re-activatie van geneutraliseerde wapens en de ombouw van alarm- en gaspistolen tot scherpschietende vuurwapens. Tot slot vormt ook 3D-printing een uitdaging voor de toekomst.

Niet regulariseren na wijzigingen in de wapenwet

Wanneer wapenbezitters hun vuurwapenbezit na een wijziging van de wapenwet niet in lijn brengen met de nieuwe voorschriften, worden hun wapens illegaal. Wellicht zijn na de verstrenging van de Belgische wapenwet in 2006 op die manier vele tienduizenden wapens in ons land illegaal geworden.

Is België een draaischijf voor illegale wapens?

België is op het vlak van vuurwapens een bijzonder land. Het legale wapenbezit in België is in vergelijking met bijvoorbeeld Nederland nogal groot. Ons land is al sinds mensenheugenis een grote producent van vuurwapens en behoort tot de wereldwijde top van vuurwapenexporteurs.

Wat illegale wapens betreft, zijn de dynamieken echter niet exclusief Belgisch. Illegale wapentrafiek is een Europees probleem. In alle Europese grootsteden bestaat een zwarte markt voor vuurwapens. Waar zware criminaliteit is, zijn ook illegale wapens aanwezig. België is in dat Europese kader door zijn geografische ligging en historiek een belangrijke speler, die in de strijd tegen de illegale wapenhandel een grote rol kan spelen.

Meer weten?

Alle beschikbare onderzoek van het Vlaams Vredesinstituut over vuurwapens vind je terug op <http://www.vlaamsvredesinstituut.eu/onderzoek/wapenhandel-productie/vuurwapens>